

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 19Co/113/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6118373241
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 05. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zlata Simková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:6118373241.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zlatory Simkovej a členov senátu JUDr. Gabriely Világiovej a JUDr. Karola Krochtu v spore žalobcu: T. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom Y. XX, XXX XX U. Y., právne zastúpeného Mgr. Karolom Ševcom, advokátom, Hlavná č. 29, 080 01 Prešov, proti žalovanej: I. U. Y., V. W. XX, XXX XX U. Y., K.: XX XXX XXX, právne zastúpenému advokátskou kanceláriou PALŠA A PARTNERI ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA spol. s r.o., so sídlom Masarykova 13, 080 01 Prešov, IČO: 36 492 086, o zaplatenie 3.679,54 eura s prísl., o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 7C/10/2019 - 83 zo dňa 28.06.2019 takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok okrem výroku o trovách konania.

Zrušuje rozsudok vo výroku o trovách konania a v rozsahu zrušenia vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 3.679,54 eur s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne od 22.10.2018 do zaplatenia, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Žalovanej uložil povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 100 % s tým, že o ich výške bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

2. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobca domáhal zaplatenia sumy 3.679,54 eur s príslušenstvom dôvodniac, že kúpnu zmluvou zo dňa 25.07.2006 kúpil od žalovanej parcelu č. XXX/XXX- orná pôda o výmere 608 m², za kúpnu cenu 160.000 Sk. Rozsudkom Okresného súdu Prešov č. k. 20C/200/2006-366 zo dňa 23.05.2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 2Co/195/2014-399 zo dňa 15.12.2016 bolo určené okrem iného, že parcela č. XXX/XXX o výmere 207m² orná pôda podľa geometrického plánu K.. Q. č. XX/XXXX patrí v podiele 1 do dedičstva po nebohom U. U. a v podiele 1 do dedičstva po nebohej Y. U.. Z pôvodnej parcely č. XXX/XXXX o výmere 608 m² mu ostala výmere 187 m². Od žalovanej si preto uplatnil vrátenie kúpnej ceny ako rozdielu medzi výmerou 608 m² a 187 m², čo činí 421 m². Ak kúpil 608 m² za kúpnu cenu 160.000 Sk, čo činí 5.311,83 eur, z toho predstavuje 1 m² kúpnu cenu 8,74 eur a 421 m² (ktoré už nevlastní) x 8,74 eura činí 3.679,54 eura. Novovzniknuté parcely C KN XXX/XXX a C KN č. XXX/XXX boli už vrátené pôvodnému vlastníkovi, čím bola dodržaná synalagmatickosť oboch záväzkov účastníkov z čiastočne neplatnej kúpnej zmluvy. Okresný súd Banská Bystrica, kde bol žalobcom uplatnený v rámci upomínacieho konania nárok, rozhodol platobným rozkazom tak, že žalobe vyhovel. Proti platobnému rozkazu v zákonom stanovenej lehote podal odpor žalovaný. Namietal, že nebolo právoplatným výrokom rozsudku súdu určené, že kúpna zmluva je neplatná. Rovnako namietal to, že nárok je uplatnený oneskorene. K neplatnosti zmluvy došlo v roku 2006 a svoj nárok mal uplatniť deň po zaplatení kúpnej ceny, teda ešte v roku 2006. Došlo tak k premlčaniu nároku márnym uplynutím všeobecnej trojročnej lehoty, a to ku dňu 26.07.2009.

3. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní a citujúc ust. § 3 ods. 1; § 37 ods. 2; § 41; § 457; § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ako aj § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z. zistil, že medzi žalobcom a žalovanou bola dňa 25.07.2016 uzavretá kúpna zmluva, na základe ktorej žalovaná odpredala žalobcovi parcelu č. XXX/XXX - ornú pôdu o výmere 608 m², za kúpnu cenu 160.000,- Sk. Rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 15.12.2016, č.k. 2Co/195/2014 - 399 bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Prešov zo dňa 23.5.2014, č. k. 20C/200/2006-366, ktorým bolo určené, že nehnuteľnosti parcela č. XXX/XXX vo výmere 214 m², zastavané plochy a nádvoria a parcela č. XXX/XXX o výmere 207 m² - orná pôda podľa geometrického plánu č. XX/XXXX geodeta K. S. Q. zo dňa 6.5.2014 patrí v podiele 1/2-ice do dedičstva po neb. U. U., zomrelom dňa XX.X.XXXX a v podiele 1-ice do dedičstva po neb. Y. U., rod. N., zomrelej XX.X.XXXX, obaja naposledy bytom U. Y., V. W. XX/XX. Z výpisu z listu vlastníctva č. XXXX vyplýva, že Y. U. je výlučným vlastníkom parcely C KN č. XXX/XXX - orná pôda o výmere 207 m² a C KN č. XXX/XXX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 214 m². Ako titul nadobudnutia je uznesenie 35D/5269/2017 zo dňa 28.09.2017 a 26D/530/2017 zo dňa 26.09.2017. Z výpisu z listu vlastníctva č. XXXX vyplýva žalobca je výlučným vlastníkom parcely C KN č. XXX/XXX - orná pôda o výmere 157 m² a C KN XXX/XXX - orná pôda o výmere 30 m². Ako titul nadobudnutia je uvedená kúpna zmluva č. V - XXX/XX. Dňa 03.10.2018 žalobca vyzval žalovanú na zaplatenie sumy 3.679,54 eura do 8 dní.

4. Vykonaným dokazovaním súd prvej inštancie tak dospel k záveru, že žaloba je dôvodná. Žalobca sa podanou žalobou domáhal zaplatenia sumy 3.679,54 eura s príslušenstvom a to z dôvodu neplatnosti časti kúpnej zmluvy. V konaní nebolo sporné, že medzi žalobcom a žalovanou bola dňa 25.07.2016 (správne 2006) uzavretá kúpna zmluva, na základe ktorej žalovaná odpredala žalobcovi parcelu č. XXX/XXX - ornú pôdu o výmere 608 m², za kúpnu cenu 160.000,- Sk. Rozsudkom Okresného súdu Prešov zo dňa 23.05.2014, č. k. 20C/200/2006-366 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove č.k. zo dňa 15.12.2016, 2Co/195/2014 - 399 bolo určené, že časť tejto nehnuteľnosti a to parcela č. XXX/XXX vo výmere 214 m², zastavané plochy a nádvoria a parcela č. XXX/XXX o výmere 207 m² - orná pôda podľa geometrického plánu č. XX/XXXX geodeta K. S. Q. zo dňa 06.05.2014 patrí v podiele 1/2-ice do dedičstva po neb. U. U., zomrelom dňa XX.XX.XXXX a v podiele 1-ice do dedičstva po neb. Y. U., rod. N., zomrelej XX.XX.XXXX, obaja naposledy bytom U. Y., V. XX/XX. Ako vyplýva z rozhodnutia Krajského súdu žalovaný (v tomto konaní žalobca) nadobudol predmetné nehnuteľnosti na základe zmluvy od subjektu, ktorý nebol ich vlastníkom (v tomto konaní žalovaná). Súd preto z tohto záveru vychádzal a nakoniec ani žalovaná v konaní netvrdila, že bola vlastníkom týchto nehnuteľností.

5. S poukazom na § 37 ods. 2 OZ uviedol, že právny úkon, ktorého predmetom je plnením nemožné je neplatný. O právnu nemožnosť plnenia ide vtedy, ak v okamihu urobenia právneho úkonu existuje právna prekážka, ktorá mu bráni v tom, aby sa právny úkon stal platným. O počiatočnú právnu vadu právneho úkonu ide najmä vtedy, ak sa právnym úkonom porušila jedna zo základných zásad súkromného práva, podľa ktorej nikto nesmie previesť na iného viac práv, než má sám (nemo plus iuris transfere potest quam ipse habet). Právny úkon urobený v rozpore so zásadou, že nikto nesmie previesť viac práv, než sám má, je neplatný pre nemožnosť plnenia podľa § 37 ods. 2 Občianskeho zákonníka (Ro NS ČR z 22. 2. 2001, sp. zn. 22 Cdo1072/1999), (in: Fekete, L: Občiansky zákonník 1. Veľký komentár, Bratislava: Eurokódex 2011. s. 267). Ďalej uviedol, že v konaní nebolo sporné, že z pôvodne predanej parcely č. XXX/XXX o výmere 608 m² vznikli štyri parcely a to parcely C KN č. XXX/XXX - orná pôda o výmere 157 m² a C KN XXX/XXX - orná pôda o výmere 30 m², ktoré sú vo výlučnom vlastníctve žalobcu a parcely C KN č. XXX/XXX - orná pôda o výmere 207 m² a C KN č. XXX/XXX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 214 m², ktorých je v súčasnosti vlastníkom Y. U. Podľa § 41 Občianskeho zákonníka, ak sa dôvod neplatnosti vzťahuje len na časť právneho úkonu, je neplatnou len táto časť, pokiaľ z povahy právneho úkonu alebo z jeho obsahu alebo z okolností, za ktorých k nemu došlo, nevyplýva, že túto časť nemožno oddeliť od ostatného obsahu. Keďže je možné oddeliť časť právneho úkonu a to predaj parcel, ktoré vlastnila žalovaná od tých, ktoré neboli v jej vlastníctve, neplatný je právny úkon iba v časti predaja parcely C KN č. XXX/XXX - orná pôda o výmere 207 m² a C KN č. XXX/XXX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 214 m².

6. Súd prvej inštancie v ďalšom citoval ust. § 457 OZ, ktoré určuje ako pravidlo vzájomnú viazanosť práv a povinností účastníkov neplatnej alebo zrušenej zmluvy. Znamená to, že právo jednej zmluvnej strany na vydanie poskytnutého plnenia je podmienené jej povinnosťou vrátiť druhej strane to, čo podľa zmluvy od nej prijala. Zo zákona tak vzniká synalagmatický záväzok, v ktorom je povinnosť oboch strán k plneniu na seba navzájom viazaná. Platí zásada vyjadrená v § 560 Občianskeho zákonníka t. j.,

že splnenia záväzku sa môže domáhať len ten, kto sám už plnil (predmet bezdôvodného obohatenia vrátil), poprípade je pripravený svoj záväzok voči druhému splniť a zároveň s uplatnením svojho práva vracia alebo ponúka vrátenie toho, čo prijal. Ako vyplýva zo žalobcom pripojeného listu vlastníctva č. XXXX tak Y. U. je výlučným vlastníkom parcely C KN č. XXX/XXX - orná pôda o výmere 207 m² a C KN č. XXX/XXX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 214 m², pričom ako titul nadobudnutia je uznesenie 35D/5269/2017 zo dňa 28.09.2017 a 26D/530/2017 zo dňa 26.09.2017. Nehnuteľnosti boli teda vrátené pôvodným vlastníkom, a preto je žalovaná, s poukazom na vyššie uvedenú neplatnosť časti kúpnej zmluvy, povinná vydať žalobcovi časť kúpnej ceny vo výške 3.679,54 eura. Pokiaľ ide o výšku bezdôvodného obohatenia tak súd vychádzal z výpočtu žalobcu, podľa ktorého kúpil nehnuteľnosť o veľkosti 608 m² za kúpnu cenu 160.000,- Sk, čo činí 5.311,03 eura, z toho predstavuje 1 m² kúpnu cenu 8,74 eura a 421 m² (ktoré už nevlastní) x 8,74 eura, činí 3.679,54 eura (žalovaná výpočet nespochybnila, a preto súd vychádzal z toho, že tento je medzi stranami nesporný). Súd preto zaviazal žalovanú na zaplatenie sumy 3.679,54 eura.

7. K priznanej istine 3.679,54 eur prvoinštančný súd priznal žalobcovi aj nárok na zákonný úrok z omeškania vo výške 5 % tak, ako to žalobca žiadal, t.j. od 22.10.2018. Skonštatoval, že žalobca vyzval žalovanú na zaplatenie žalovanej sumy do 8 dní na základe výzvy, ktorá bola žalovanému doručená 04.10.2018. Dňom 13.10.2018 sa tak žalovaná dostala do omeškania.

8. K námietke premlčania nároku vznesenej žalovanou v priebehu konania prvoinštančný súd uviedol, že ju vyhodnotil ako nedôvodnú a v rozpore s dobrými mravmi. Podľa § 107 ods. 3 OZ, ak sú účastníci neplatnej alebo zrušenej zmluvy povinní navzájom si vrátiť všetko, čo podľa nej dostali, prihliadne súd na námietku premlčania len vtedy, ak by aj druhý účastník mohol premlčanie namietat'. Toto ustanovenie sa týka vzájomných synalagmatických záväzkov vydania bezdôvodného obohatenia z neplatnej, či zrušenej zmluvy, ako je to práve v danej právnej veci, keď na jednej strane stojí právo žalobcu, ktoré sa premlčuje t.j. právo na peňažné plnenie a na druhej strane nepremlčateľné vlastnícke právo žalovanej. Bolo by nespravodlivé umožniť namietat' premlčanie iba jednej strane, a preto súd na takúto námietku neprihliadol (Števec, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol. Občiansky zákonník I. § 1 - 450. Komentár. Praha: C.H. Beck, 2015, str. 701). Súd má taktiež za to, že uplatnenie premlčacej námietky by sa priečilo dobrým mravom.

9. Výrok o trovách konania odôvodnil ust. § 255 ods. 1; § 257 CSP. Priznal tak žalobcovi ako v konaní úplne úspešnému proti žalovanej náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Uviedol, že existencia dôvodov pre výnimočné nepriznanie náhrady trov konania nebola žalovanou tvrdená, ani zo spisu nevyplynula. O výške náhrady trov konania bude rozhodnuté po právoplatnosti rozhodnutia samostatným uznesením.

10. Proti uvedenému rozsudku v zákonom stanovenej lehote podala odvolanie žalovaná. Odvolanie odôvodnila ust. § 365 ods. 1 písm. b) a h) CSP. Namietal odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie v bode 25, týkajúcej sa vznesenej námietky premlčania tak, že nárok žalobcu vyhodnotil „alternatívne“ najskôr podľa § 107 ods. 3 OZ, ak by bola vznesená námietka premlčania uplatnená dôvodne, ale aj podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka možnosťou „by sa priečilo“ dobrým mravom. Základnou povinnosťou súdu bolo jednoznačne rozhodnúť a odôvodniť rozsudok dôvodmi, pre ktoré žalobe vyhovel, a to či k premlčaniu nedošlo alebo či bola žaloba podaná oneskorene, ale námietka premlčania bola vznesená, žalovanou bola vyhodnotená ako vznesené v rozpore s dobrými mravmi. V takom prípade mal konkretizovať v čom spočíva rozpor s dobrými mravmi pri uplatnení námietky premlčania žalovanou. Nevyhnutnou podmienkou právnej istoty je aj jednoznačnosť právneho posúdenia sporovej veci súdom, lebo iba jednoznačné, zrozumiteľné a preskúmateľné odôvodnenie súdneho rozhodnutia zodpovedá princípu právnej istoty s poukazom na článok 2 Základných princípov CSP. Preto namietal nezrozumiteľnosť a nepreskúmateľnosť napadnutého rozsudku. S poukazom na § 220 ods. 2 CSP súd musí dbať na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia musí jasne a zrozumiteľne dávať odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Alternatívnym právnym posúdením vznesenej námietky premlčania nesprávne procesne postupoval, čím znemožnil žalovanej uskutočňovať jej procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces. Preto rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci v zmysle § 365 ods. 1 písm. h) CSP.

11. Odvolateľ v ďalšom namietal, že súd prvej inštancie uviedol v odôvodnení rozsudku dátum uzatvorenia kúpnej zmluvy medzi stranami sporu 25.07.2016, pritom správnym dátumom je 25.07.2006.

Poukázal na to, že obec nadobudla pre predmetný nehnuteľný majetok od štátu, na základe z. č. 138/1991 Zb. o majetku obci delimitáciou. Pri uzatváraní kúpnej zmluvy dňa 25.07.2006 konali výlučne v súlade so zákonom a plne dobromyseľne. Nebolo preukázané, aby obec nejakým vedomým spôsobom pri prevode vlastníckeho práva na žalobcu pochybila. Konanie vo veci 20C/200/2006 sa začalo v roku 2006, pritom žalobca bol sám účastníkom tohto konania a poznal skutkový a právny stav veci dôkladnejšie ako žalovaná. Poukázal na § 100 ods. 1 OZ, v zmysle ktorého žalovaná sa dovoľavala premlčania uplatneného nároku. S poukazom na § 451 ods. 2 a § 457 OZ uviedol, že právne posúdenie nároku svedčí súdu, nie sporovým stranám. Súd v odseku č. 22 odôvodnenia rozsudku skonštatoval možnosť oddelenia časti právneho úkonu, a to predaj novovzniknutých parciel, ktoré vlastnila žalovaná od tých, ktoré neboli v jej vlastníctve, preto neplatný je právny úkon iba v časti predaja. Žalobca, ale nepredložil žiaden dôkaz, z ktorého by vyplynulo, že kúpna zmluva mala byť výrokom právoplatného rozsudku súdu posúdená ako neplatná a týmto smerom nebol vykonaný žiaden dôkaz, z ktorého by súd vyvodil, že kúpna zmluva by mala byť zákonným spôsobom zrušená. Ak bolo právoplatným rozsudkom zo dňa 15.12.2016 určené vo výrokovej časti rozsudku, že nehnuteľnosti patria do podielového spoluvlastníctva po 1 do dedičstva po nebohých U. a Y. U., teda v inom súdnom konaní bolo právoplatne určené (deklaratórny rozsudok) len to, že nehnuteľnosti patria do dedičstva a následne boli prejednané v dedičských konaniach uzneseniami zo dňa 26.09.2017 a 28.09.2017. Nebolo a nie je výrokom súdneho rozhodnutia pred začatím tohto súdneho sporového konania určené (konštitutívnym rozsudkom), že kúpna zmluva mala byť posúdená súdom za neplatnú. Z vykonaného dokazovania a z rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2Co/195/2014 zo dňa 15.12.2016 vyplynulo, že žalobcov uplatnený nárok je uplatnený oneskorene. Rozsudok Okresného súdu v Prešove sp. zn. 20C/200/2006 zo dňa 23.05.2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2Co/195/2014 zo dňa 15.12.2016 nemali konštitutívny účinok, ale iba deklaratórny vo vzťahu k vlastníctvu a vlastníckemu právu. Nemali preto žiaden právny vzťah k platnosti alebo neplatnosti samotnej kúpnej zmluvy z roku 2006, a to vo vzťahu k lehotám a plynutiu lehôt pri včasnom uplatnení nároku žalobou v tomto sporovom konaní. S poukazom na odôvodnenie rozsudku vo veci 2Co/195/2014, podľa ktorého nikto nemôže na iného previesť viac práv než sám má, poukazoval na vedomosť tam žalovaného, tu žalobcu (ktorý je dlhodobým obyvateľom obce majúci vedomosť o konaní, v ktorom sa vtedajší žalobcovia sčasti domohli svojich nárokov). Žalobca v tomto konaní mal a mohol včas daný nárok si uplatniť na vydanie bezdôvodného obohatenia, a to prvýkrát už deň nasledujúci po zaplatení kúpnej ceny, teda ešte v roku 2003, či neskôr v lehote od roku 2006. Teda žalobca mal a mohol si svoj nárok uplatniť už skôr. Odvolateľ rozporoval počítanie lehôt spôsobom realizovaným súdom prvej inštancie, a to v odseku 23 odôvodnenia rozsudku. Pri majetkovom práve dochádza k premlčaniu nároku po márnom uplynutí všeobecnej trojročnej lehoty, teda v danom prípade sa to stalo už ku dňu 26.07.2009. Žalobca mal a mohol prípadne včas daný nárok na súde uplatniť najneskôr deň nasledujúci po vyhlásení prvoinštančného rozsudku v roku 2014, no aj v takom prípade by bol nárok súdom po vznesení námietky premlčania posúdený ako premlčaný, a to ešte k roku 2017, pričom táto žaloba bola pri vedomosti žalobcu o danom skutkovom a právnom stave od roku 2006 podaná na upomínací súd až dňa 09.11.2018. S poukazom aj na obsah spisu Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2Co/195/2015 vyplýva, že žalobca je dlhodobým obyvateľom obce, súdu vo výpovedi potvrdil, že vedel o ktoré pozemky ide a kde sa v prírode nachádzajú. Rovnako uviedol, že pozná pána F., ktorý si uplatňoval v súdnom konaní nároky susediacich nehnuteľností ako právny nástupca pôvodných prídelcov, a tiež mal vedomosť, že obec mala v minulosti spory týkajúce sa vlastníctva k predmetným nehnuteľnostiam. Keďže žalobca o okolnostiach týkajúcich sa predmetných nehnuteľností a o tom, že právny nástupcovia prídelcov sa domáhajú svojich nárokov vedel a aj napriek tomu uzatvoril kúpnu zmluvu v roku 2006. Navyše aj v priebehu súdneho konania pred začatím výstavby rodinného domu vo fáze stavebného konania bolo príslušnému stavebnému úradu oznamované, že k dotknutým nehnuteľnostiam prebieha súdne konanie. Svedčí to o závere, že lehota plynie od času, kedy subjektívne vlastníč dotknutej nehnuteľnosti vie, je toto vlastnícke právo, ktoré mal ako kupujúci nadobudnúť kúpnu zmluvou nenadobudol a vtedy mal žiadať o vydanie bezdôvodného obohatenia, prípadne nárok uplatniť na súde. Úloha súdu o synalagmatickom záväzku je v danej súvislosti bezpredmetná. Ak súd prvej inštancie aplikoval ust. § 107 ods. 3 OZ, ktorý prevzal od žalobcu, v danom konaní ide o inú právnu situáciu. Žalobca sa domáha vrátenia časti kúpnej ceny ako náhrady za časť parcely, ktorá mu „neostala“ a predmetom jeho nároku nie je „časť“, ktorú sa rozhodol naďalej užívať, domáha sa toho oneskorene.

12. K právnomu záveru súdu k uplatnenej námietke premlčania posúdenej ako výkon práva v rozpore s dobrými mravmi odvolateľ uviedol, že objektívne neurobili úkony smerujúce k prijatiu takéhoto záveru súdom a v odôvodnení napadnutého rozsudku takéto konanie voči žalobcovi priečiace sa dobrým

mravom neuviedol, ani len „nenaznačil“, keďže takéto dôvody ani neexistujú. Poukázal na starú zásadu rímskeho práva, že právo patrí bdelym s tým, že nečinnosť žalobcu pri uplatňovaní svojich vlastníckych práv a z nich plynúcich následkov za situácie využitia dovoľať sa námietky premlčania žalovanou, nemôže byť bez ďalšieho posudzované ako konanie žalovaného v rozpore s dobrými mravmi.

13. V odvolaní bolo namietané aj rozhodnutie súdu prvej inštancie čo do náhrady trov konania. Podľa § 257 CSP súd výnimočne neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa. Uvedenými dôvodmi sa súd prvej inštancie napriek zákonnej povinnosti nezaoberal, čo robí rozhodnutie nepreskúmateľným pre nedostatok dôvodov. Rešpektujúc povinnosť neúspešnej strany nahradiť trovy konania, no vzhľadom na charakter predmetného sporu vedený medzi žalobcom a samosprávou, mal súd pred rozhodnutím podrobiť skúmaniu existencie okolností hodné osobitného zreteľa, na ktoré, ak vyplývajú z obsahu spisu, je nutné prihliadať. Navrhol preto napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, resp. rozsudok zmeniť a žalobu v celom rozsahu zamietnuť. Uplatnila si náhradu trov konania.

14. K odvolaniu žalovaného sa vyjadril žalobca tak, že súd jasne a určite v odôvodnení rozsudku sa vysporiadal so vznesenou námietkou premlčania žalovaného, a to tak, že na ňu neprihliadol. Uviedol, že parcelu C KN č. XXX/XXX a C KN č. XXX/XXX vydal skutočnému vlastníkovi. Z odôvodnenia rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 20C/200/2006-366 zo dňa 23.05.2014, a to zo strany 5 a 6 vyplýva, že žalovaný vedel, že nie je dobromyseľným držiteľom parcely č. XXX/XXX v kat. úz. U. Y., napriek tomu mu predal uvedenú parcelu. Uvedené konanie žalovaného sa tak priečilo dobrým mravom. Navrhol preto odvolaciemu súdu potvrdiť rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny a priznať mu trovy odvolacieho konania v rozsahu 100 % na účet jeho právneho zástupcu. Odvolateľ v replike k vyjadreniu žalobcu k jeho odvolaniu zotrval na návrhu na zmenu napadnutého rozsudku a zamietnutia žaloby v celom rozsahu. Opätovne poukázal na dôvody uvedené v odvolaní.

15. Žalobca v ďalšom podaní zotrval na predchádzajúcich vyjadreniach považujúc rozsudok za správny so správne sa vysporiadanou námietkou žalovaného čo do premlčania nároku. Opätovne navrhol rozsudok potvrdiť a priznať mu náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

16. Žalovaný sa k duplike žalobcu k jeho vyjadreniu už nevyjadril.

17. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 Zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“) preskúmal rozsudok v napadnutom rozsahu, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ustanovenia § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli aj webovej stránke Krajského súdu v Prešove dňa 07.05.2020 a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej nie je dôvodné.

18. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, a to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (vid' rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II.ÚS 78/05).

19. Keďže žalovaná namietala aj nesprávne právne posúdenie veci, odvolací súd uvádza, že neprávny právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený stav, dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny, t.j. náležitý právny predpis alebo, ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. O nesprávne právne posúdenie veci

súdom prvej inštancie v predmetnom konaní však nejde. Súd prvej inštancie správne aplikoval príslušné právne predpisy na zistený skutkový stav.

20. Súd prvej inštancie vychádzal zo skutkového stavu, ktorý má oporu vo vykonanom dokazovaní a vec aj správne právne posúdil. Odvolací súd si osvojuje odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie v celom rozsahu čo do, dôvodov, pre ktoré bolo žalobe vyhovie a čo do vyhodnotenia žalovanou vznesenej námietky premlčania a na potvrdenie správnosti rozsudku a v súvislosti s odvolacími dôvodmi v zmysle ust. § 387 ods. 2 CSP dopĺňa nasledovné.

21. V konaní medzi stranami nebolo sporné, že kúpna zmluva bola uzavretá medzi žalobcom a žalovanou dňa 25.07.2006, ktorej predmetom bola nehnuteľnosť- parcela č. C KN XX/XXX - orná pôda o výmere 608 m², za kúpnu cenu 160.000.- Sk, čo je 5.311,03 eur. Rovnako nebolo sporným, že z uvedenej parcely boli odčlenené geometrickým plánom č. XX/XXXX geodeta K.. S. Q. zo dňa 06.05.2014 parcela č. XXX/XXX o výmere 214 m²-zastavané plochy a nádvoria a parcela č. C KN XXX/XXX o výmere 207 m²-orná pôda, ktoré boli určené do dedičstva v podiele 1 po neb. U. a neb. Y. U. a to Rozsudkom Okresného súdu v Prešove č. k. 10C/200/2006-366 zo dňa 23.05.2014 v spojení s Rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 2Co/195/2014-399 zo dňa 15.12.2016.

22. Vzhľadom na takto zistený skutkový stav súdom prvej inštancie bolo správne priznať žalobcovi voči žalovanej nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 3.679,54 eur zodpovedajúcej kúpnej cene za výmeru celkom 421 m² á 8,74 eur, ktorá bola žalovanou žalobcovi odpredaná napriek tomu, že táto nebola jej vlastníčkou.

23. Odvolací súd považuje aj ďalšie odvolacie námietky za nedôvodné, a to ani čo sa týka namietaného nesprávneho vyhodnotenia vznesenej námietky premlčania žalovanou, ani neoprávnenosti nároku z dôvodu, že súdom v petite nebolo rozhodnuté o neplatnosti zmluvy uzavretej medzi stranami sporu v roku 2006. K uvedenému odvolací súd dáva do pozornosti názory vyšších súdnych autorít. Napr. Najvyšší súd ČR vo svojom rozhodnutí z 23.01.2013 sp. zn. 28Cdo/3649/2012 vyslovil, že z hľadiska aplikácie ust. § 107 ods. 3 OZ, podľa ktorého „ak sú účastníci neplatnej alebo zrušenej zmluvy povinní navzájom si vrátiť všetky, čo podľa nej dostali, prihliadne súd na námietku premlčania len vtedy, ak by aj druhý účastník mohol premlčanie namietat“, nie je teda rozhodujúce, že sa prevod vlastníctva práva z dôvodu neplatnosti zmluvy neuskutočnil a kupujúci vlastníctvo k veci podľa zmluvy platne nenadobudol a nie je rozhodujúca ani tá okolnosť, či sa kupujúci fakticky ujal držby veci alebo nie. Ust. § 107 ods. 3 OZ, ktorého zmyslom je zachovanie rovnováhy práv oboch strán neplatne či neskôr zrušenej zmluvy, tak dopadá na všetky prípady, kde synalagmatický vzťah vznikol zo zákona.

24. Odvolací súd ešte poznamenáva, že v súvislosti s bezdôvodným obohatením vo väzbe na premlčaciu dobu je treba dôsledne rozlišovať absolútnu a relatívnu neplatnosť právneho úkonu. Relatívne neplatný právny úkon sa považuje za platný až do doby, kým sa dotknutá osoba nedovolá relatívnej neplatnosti. Premlčacia doba tak začína plynúť až odo dňa dovolania sa neplatnosti takéhoto právneho úkonu. Na rozdiel od toho, v prípade absolútne neplatného právneho úkonu a v súvislosti s iným k vzniku bezdôvodného obohatenia premlčacia doba začne plynúť odo dňa, kedy sa oprávnený dozvie, že niekto na jeho úkor získal bezdôvodné obohatenie a kto prospieť získal. Právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil. Počiatok subjektívnej premlčacej doby práva na vydanie bezdôvodného obohatenia podľa § 107 ods. 1 OZ teda zahŕňa jednotu skutočnej vedomosti oprávneného po 1) o existencii bezdôvodného obohatenia na jeho úkor a po 2) o povinnom, ktorý sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil. Základným predpokladom v behu subjektívnej premlčacej doby podľa § 107 ods. 1 OZ je teda skutočnosť, že na strane povinného bezdôvodné obohatenie skutočne vzniklo (viď rozhodnutie NS ČR sp. zn. 28Cdo/1001/2009).

25. Z vyššie uvedených dôvodov preto aj odvolací súd má za to, že subjektívna dvojročná premlčacia lehota na vydanie bezdôvodného obohatenia v predmetnom konaní neuplynula. Žalobca až právoplatnosťou rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 2Co/195/2014-399 zo dňa 15.12.2016 mohol nadobudnúť vedomosť o vzniku bezdôvodného obohatenia na jeho úkor žalovanou. Keďže žaloba bola súdu prvej inštancie doručená 14.12.2018, bola podaná v dvojročnej subjektívnej lehote. Za rozhodujúci pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby pre uplatnenie práva na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia v zmysle § 107 ods. 1 OZ treba považovať deň, kedy sa oprávnený v

konkrétnom prípade skutočne dozvie o tom, že na jeho úkor došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto ho získal; nie je pritom rozhodujúce, že oprávnený mal možnosť dozvedieť sa potrebné skutočnosti už skôr (viď rozhodnutie sp. zn. 3Cdo/145/2004 ZSP č. 2/2005).

26. Pre správne a spravodlivé rozhodnutie v predmetnej veci je nutné aplikovať ust. § 107 ods. 3 OZ, podľa ktorého, ak sú účastníci neplatnej alebo zrušenej zmluvy povinní navzájom si vrátiť všetko, čo podľa nej dostali, príhľadne súd na námietku premlčania len vtedy, ak by aj druhý účastník mohol premlčanie namietat'. Pritom ust. tohto § 107 ods. 3 OZ dopadá na všetky prípady, kde synalagmatický vzťah vznikol zo zákona. Preto možnosť účinne vzniesť námietku premlčania podľa § 107 ods. 3 OZ je obmedzená. Súd totiž môže na takúto námietku premlčania prihliadať len vtedy, ak môže námietku premlčania vzniesť aj druhý účastník zmluvy. Nie je rozhodujúce, či druhá zmluvná strana takúto námietku vzniesla alebo iba to, či tak mohla urobiť. Preto súd nemôže prihliadať na námietku premlčania v konaní, v ktorej sa žalobca domáha vrátenia kúpnej ceny oproti vydaniu veci, ktorá bola predmetom kúpnej zmluvy, ak predmetom zmluvy bol prevod nehnuteľnosti a v dôsledku absolútnej neplatnosti zmluvy vôbec nedošlo k prevodu vlastníctva. Kupujúci totiž nemôže v takomto prípade vzniesť námietku premlčania, čo znamená, že v danom prípade žalovaná nemohla vzniesť námietku premlčania, na ktorú by súd mohol prihliadať. Námietku premlčania totiž žalobca v predmetnom konaní totiž vzniesť nemohol.

27. K ďalším odvolacím námietkam odvolací súd uvádza, že ak žalovaná poukazuje na to, že žalobca mohol vedieť o neplatnosti kúpnej zmluvy už z konania vedeného na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 20C/200/2006, resp. z dôvodu, že je obyvateľom obce, v ktorej je známe, že sa dedičia po pridelenoch domáhajú vlastníckych práv k nehnuteľnostiam, nie je okolnosťou, ktorá by mohla privodiť zmenu v rozhodnutí súdu prvej inštancie. Bola to práve žalovaná, ktorá nebola oprávnená predávať nehnuteľnosť, ktorej nebola právoplatnou vlastníčkou.

28. Je treba súhlasiť s názorom odvolateľky, že právo patrí bdelym - „vigilantibus iura scripta sunt“, ale tiež princípom rímskeho práva bolo „nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipse habet, čo znamená nikto nemôže na druhého previesť viac práv, ako sám má.

29. Ani ďalšie odvolacie námietky žalovanej neboli spôsobilé privodiť zmenu napadnutého rozsudku, preto sa nimi odvolací súd osobitne v odôvodnení tohto rozsudku nezaoberal. Judikatúra súdov vrátane európskeho súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porov. rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. XXXXX/XX, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04).

30. Za daného stavu odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo veci samej ako vecne správny potvrdil postupom podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP a to aj čo do priznaného príslušenstva t.j. 5 % úroku z omeškania ročne k priznanej istine z dôvodu, že na vydanie bezdôvodného obohatenia bola žalovaná vyzývaná žalobcom v lehote, ktorá uplynula ešte pred 22.10.2018 tak, ako to správne vyhodnotil súd prvej inštancie.

31. Odvolacím súdom bol zrušený výrok rozsudku súdu prvej inštancie čo do trov konania a to postupom podľa § 389 ods. 1 psím. b) CSP, a v zmysle ust. § 391 ods. 1 CSP bola v uvedenom rozsahu vec vrátená súdu prvej inštancie. Prvoinštančný súd síce konštatoval, že v konaní neboli preukázané dôvody na postup podľa § 257 CSP, no iba toto konštatovanie bez náležitého zistenia podmienok na takýto záver nie je dostatočné.

32. Úlohou súdu prvej inštancie bude opätovne rozhodnúť o trovách konania vo vzťahu medzi stranami sporu tak, aby bolo náležite zistené a aj vyhodnotené, či sú, alebo nie sú podmienky na aplikáciu § 257 CSP, pri vyhodnotení podmienok u oboch strán sporu. Svoje nové rozhodnutie o trovách konania súd prvej inštancie náležite odôvodní.

33. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Poučenie o dovolaní: Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 Civilného sporového poriadku, v ďalšom texte už len „CSP“)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 Ods. 1 C. s. p. (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou

a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP).